

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Rygiel
Sędziowie:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.) SSO (del.) Izabella Dyka
Protokolant:	sekr. sądowy Krzysztof Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa(...)Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w W.

przeciwko J. W. (1) i A. W. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 7 lutego 2018 r. sygn. akt I C 1473/16

oraz zażalenia pełnomocnika pozwanych od postanowienia w przedmiocie przyznanego od Skarbu Państwa wynagrodzenia zawartego w punkcie V opisanego wyżej wyroku

1. odrzuca zażalenie;

2. oddala apelację;

3. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

4. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz radcy prawnego M. D. kwotę 6.642 zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote), w tym 1.242 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Paweł Rygiel SSO (del.) Izabella Dyka

Sygn. akt I ACa 727/18

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 11 października 2019 roku

Wyrokiem z dnia 07 lutego 2019 roku, sygn. akt I C 1473/16 Sąd Okręgowy w Krakowie orzekł następująco: w pkt I. zasądził od pozwanych J. W. (1) i A. W. (1) solidarnie na rzecz strony powodowej (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W. kwotę 309.831 zł. 29 gr z zastrzeżeniem pozwanym prawa powoływania się w postępowaniu egzekucyjnym, że zaspokojenie tego świadczenia może nastąpić wyłącznie z prawa własności nieruchomości położonej we wsi (...), Gmina (...), dla której Sąd Rejonowy dla K.w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...) i do wysokości kwoty 318.500 zł; w pkt II. w pozostałym zakresie powództwo oddalił; w pkt III. zasądził od pozwanych J. W. (1) i A. W. (1) solidarnie na rzecz strony powodowej(...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W. kwotę 25003 zł. 22 gr. tytułem zwrotu kosztów postępowania; w pkt IV. zasądził od strony powodowej (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W. solidarnie na rzecz powodów J. W. (1) i A. W. (1) kwotę 3006 zł. 61 gr. tytułem zwrotu kosztów postępowania; w pkt V. przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz radcy prawnego M. D. kwotę 5849 zł. 39 gr. tytułem pozostałej części kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu.

Powyższy wyrok został wydany w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 5 września 2006 r. pomiędzy (...) Bank (...) S.A. w W., a A. W. (1) i J. W. (1) (w którego imieniu działała A. W. (1)) została zawarta umowa kredytu konsolidacyjnego nr (...)Pełnomocnictwo udzielone A. W. (1) przez J. W. (1) zostało poświadczzone notarialnie przez notariusz Z. B. w dniu 01 sierpnia 2006 r. i obejmowało reprezentację J. W. (1) przez A. W. (1) wobec osób fizycznych, osób prawnych, instytucji rządowych i samorządowych, w sądach, w bankach, w szczególności w sprawie podpisania umowy kredytowej na kwotę według uznania pełnomocnika i odebrania całej kwoty przyznanego kredytu, do składania w imieniu mocodawcy wszelkich oświadczeń, wyjaśnień, zapewnień, do odbioru korespondencji, przesyłek zwykłych, poleconych za potwierdzeniem odbioru, przekazów pieniężnych, potwierdzenia i odbioru kwot pieniężnych należnych mocodawcy z jakiegokolwiek tytułu, decyzji, postanowień, pism wszelkich władz, do odwoływania się od niekorzystnych dla mocodawcy postanowień, pism, decyzji oraz do załatwienia wszystkich spraw jakie w związku z wykonaniem tego pełnomocnictwa okażą się konieczne.

Na mocy powyższego pełnomocnictwa została zawarta wskazana powyżej umowa kredytu konsolidacyjnego nr (...)Przedmiotową umową (...) SA zobowiązało się postawić do dyspozycji kredytobiorcy kredyt w kwocie 318.500,00 zł na całkowitą spłatę pożyczki gotówkowej udzielonej przez (...) Bank (...) w W. na podstawie umowy z dnia 09.03.2006 r.; całkowitą spłatę kredytu na cele mieszkaniowe udzielonego przez (...) Bank S.A. I Oddział w K. na podstawie umowy nr (...) z dn. 30.08.2005 r.; całkowitą spłatę kredytu na cele mieszkaniowe udzielonego przez (...) Bank S.A. 1 Oddział w K. na podstawie umowy nr (...) z dnia 25.11.2005 roku; całkowitą spłatę kredytu niecelowego udzielonego przez (...) z siedzibą w G. na podstawie umowy nr (...) z dnia 10.02.2006 roku; całkowitą spłatę kredytu na cele konsumpcyjne udzielonego przez (...) Bank SA na podstawie umowy nr (...) z dnia 23.05.2006 roku; całkowitą spłatę kredytu samochodowego udzielonego przez (...) Bank SA na podstawie umowy nr (...) z dnia 11.05.2006 roku; całkowitą spłatę kredytu gotówkowego udzielonego przez (...) SA Oddział (...) w K. na podstawie umowy nr (...) z dnia 22.07.2003 roku; całkowitą spłatę pożyczki udzielonej przez (...) na podstawie umowy nr (...) z dnia 16.04.2004 roku; całkowitą spłatę kredytu gotówkowego udzielonego przez (...) Bank SA na podstawie umowy nr (...) z dnia 09.05.2006 roku; dowolny cel. W § 4 umowy strony ustaliły, że (...) SA postawi kredyt do dyspozycji Kredytobiorcy po spełnieniu przez niego następujących warunków: podpisaniu przez Kredytobiorcę weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową, podpisaniu przez Kredytobiorcę oświadczeń o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, dokonaniu ubezpieczenia kredytu w (...) S.A. do czasu uprawomocnienia wpisu hipoteki do KW poprzez dokonanie pierwszej miesięcznej wpłaty z tytułu kosztów ubezpieczenia w wysokości 172,63 zł (0,0542% kwoty kredytu), założeniu w (...) SA Oddział (...) w K. rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego i złożeniu dyspozycji stałego

zlecenia przelewania z tego rachunku składek za ubezpieczenie kredytu na rzecz (...), dostarczeniu zaświadczenia potwierdzającego całkowitą spłatę kredytu na zakup towarów i usług udzielonego przez (...) BANK S.A. z siedzibą w W., Oddział w K. umową nr (...) z dnia 20.09.2005r., dokonaniu ubezpieczenia – w zakładzie akceptowanym przez (...) SA nieruchomości, stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu, od ognia i innych zdarzeń losowych, wraz z cesją praw do odszkodowania na rzecz (...) SA z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie, dokumentowaniu opłacenia podatku od czynności cywilno-prawnych, przedłożeniu potwierdzenia złożenia w Sądzie Rejonowym dla K. w K.Zamiejskowy Wydział IX Ksiąg Wieczystych w S. wniosku o wpis hipoteki zwykłej w wysokości 318.500,00 zł na zabezpieczenie kapitału oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 159.250,00 zł na zabezpieczenie odsetek i kosztów w księdze wieczystej KW Nr (...) prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu, obejmującej działkę nr (...) o pow. 0,2941 ha, zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, położonej we wsi (...), gmina (...), stanowiącej własność A. i J. W. (1) na rzecz (...) SA, zwrócenie (...) SA poniesionych przez (...) SA kosztów zabezpieczenia kredytu oraz złożeniu dyspozycji wypłaty kredytu/transzy po otrzymaniu powiadomienia, o którym mowa w ust. 2. Kredyt miał zostać wypłacony w całości do dnia 05 grudnia 2006 r. Zgodnie z postanowieniami § 6 umowy (...) SA miała pobierać odsetki od kredytu według zmiennej stopy procentowej, w stosunku rocznym, której wysokość jest ustalana w dniu rozpoczynającym pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, jako suma stawki referencyjnej i stałej marży. Pierwszy okres obowiązywania stawki referencyjnej może być krótszy i rozpoczyna się w dniu wypłaty kredytu albo pierwszej transzy. Koniec pierwszego okresu obowiązywania stawki referencyjnej przypada w dniu poprzedzającym ostatni dzień wymagalności kredytu i odsetek przed upływem pierwszego okresu obowiązywania stawki referencyjnej. Kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej kończą się w dniu poprzedzającym dzień, w którym rozpoczął się następny trzymiesięczny okres obowiązywania stawki referencyjnej, z uwzględnieniem zasad liczenia terminów oznaczonych w miesiącach, przewidzianych w przepisach Kodeksu cywilnego. Stosownie do punktu 2 powołanego paragrafu zmiany wysokości stawki referencyjnej następować miały w dniu wymagalności raty spłaty kredytu i odsetek, z zastrzeżeniem ust. 3, zgodnie z którym w całym okresie kredytowania Kredytobiorca mógł złożyć dyspozycję zmiany rodzaju stawki referencyjnej, najpóźniej 7 dni przed końcem okresu obowiązywania stawki referencyjnej. W dyspozycji zmiany rodzaju stawki Kredytobiorca wyznacza datę roboczego dnia, od którego będzie obowiązywała nowa stawka. Punkt 4 wskazywał, iż wzrost stawki referencyjnej wpływa na podwyższenie oprocentowania kredytu, które spowoduje wzrost raty spłaty kredytu i odsetek. Strony ustaliły także, że w dniu zawarcia umowy stawka referencyjna WIBOR wynosiła 4,20 %, marża wynosiła 2,24 p.p., a oprocentowanie kredytu wynosiło 6,44, w stosunku rocznym (§7 pkt 1). Zmiana wysokości stawki referencyjnej powodować miała zmianę wysokości oprocentowania kredytu o taką samą liczbę punktów procentowych (§7 ust. 2). Nadto (...)S.A. zobowiązało się powiadamiać Kredytobiorcę w formie pisemnej, o każdej zmianie wysokości oprocentowania kredytu, z podaniem terminu, od którego zmiana ta obowiązuje. W przypadku, gdy zabezpieczenie kredytu stanowi poręczenie powyższą informację otrzymują poręczyciele. (...) SA nie będzie informować o każdej zmianie wysokości oprocentowania kredytu osób innych niż poręczyciele, będących dłużnikami (...) SA z tytułu zabezpieczenia kredytu (§7 ust. 3). Stosownie do pkt 4 § 7 rzeczywista roczna stopa procentowa kredytu wynosiła 7,42%. Dalej strony ustaliły, że odsetki będą obliczane miesięcznie od kwoty zadłużenia z tytułu kredytu według obowiązującej w tym okresie zmiennej procentowej dla kredytu począwszy od dnia wypłaty kredytu lub pierwszej transzy, do dnia poprzedzającego spłatę kredytu włącznie (§8). Za czynności związane z obsługą kredytu oraz zmianę postanowień umowy (...) SA pobierać miała od Kredytobiorcy prowizje i opłaty bankowe określone w Taryfie (§9), których wysokość mogła ulegać zmianie (§10). Stosownie do § 11 należna (...) SA prowizja od udzielonego kredytu, zgodnie z Taryfą w wysokości 3,0% kwoty kredytu, to jest kwota 9555,00 zł miała zostać zapłacona jednorazowo przez Kredytobiorcę w dniu zawarcia umowy. Szacunkową wysokość kosztu poniesionego przez Kredytobiorcę z tytułu odsetek określono na 248890, 91 zł (§11 ust. 3), szacunkowy całkowity koszt kredytu, w dniu zawarcia umowy wyniósł 274327, 54 zł (§11 ust. 4). W paragrafie 12 strony postanowiły, że zabezpieczeniem spłaty kredytu będzie: hipoteka zwykła w kwocie 318.500,00 zł na zabezpieczenie należności głównej (kapitał) oraz hipoteka kaucyjna do kwoty 159.250,00 zł na zabezpieczenie należności ubocznych w zakresie odsetek oraz kosztów na nieruchomości gruntowej obejmującej działkę nr (...) pow. 0,2941 ha, zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, położonej we wsi (...), gmina (...), stanowiącej własność A. i J. W. (1), objętej księgą wieczystą KW nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla K. w K.Zamiejskowy Wydział IX Ksiąg Wieczystych w S. (ust. 1), weksel własny in blanco Kredytobiorcy (pkt 2), cesja praw na rzecz (...) SA Oddział (...) w K. z polisy ubezpieczenia

od ognia i innych zdarzeń nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie udzielonego kredytu, położonej we wsi (...), gmina (...) (pkt 3), klauzula potrąceń z rachunku ROR Kredytobiorcy (ust. 4). Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek, w wysokości podanej w zawiadomieniu o wysokości spłaty do dnia 01 września 2026 r. w ratach annuitetowych (§13). Spłata zadłużenia z tytułu kredytu rozpoczęła się natomiast w dniu 01 października 2006 r. (§13 pkt 3). Stosownie do § 23 umowy, (...) mogło wypowiedzieć umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku niedokonania spłaty dwóch kolejnych spłat w terminach określonych przez (...) SA w wysłanych do Kredytobiorcy i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach (pkt 1), naruszenia przez Kredytobiorcę postanowień umowy (pkt 2) oraz wykorzystaniu kredytu niezgodnie z celem określonym w umowie. Kredytobiorca i poręczyciele o wypowiedzeniu mieli zostać poinformowani listem poleconym lub poprzez doręczenie do rąk własnych – za zwrotnym potwierdzeniem odbioru – z wyznaczonym terminem spłaty zadłużenia (§23 ust. 2). Strony ustaliły, iż okres wypowiedzenia wynosić miał 30 dni licząc od dnia doręczenia wypowiedzenia Kredytobiorcy (§23 ust. 3)

W księdze wieczystej (...) na rzecz wierzyciela (...) S.A. zostały ujawnione w dniu 06.10.2006 r.: - hipoteka umowna zwykła w sumie 318500 zł. celem zabezpieczenia spłaty kredytu z odsetkami, - hipoteka umowna kaucyjna w sumie 159250 zł. celem zabezpieczenia spłaty kredytu z odsetkami. W dniu 07.01.2014 r. jako wierzyciel obu hipotek został ujawniony (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny. Przelew wierzytelności nastąpił na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 29.05.2012 r. zawartej pomiędzy (...) S.A. a stroną powodową.

Pismami z dnia 17.07.2009 r. doręczonymi J. W. (1) i A. W. (1) w dniu 24.07.2009 r. (...) S.A. wypowiedziało umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty zgodnie z §23 umowy kredytu konsolidacyjnego z dnia 05.09.2006 r., w związku z utratą zdolności do dalszej spłaty zadłużenia. W piśmie wskazano, iż na dzień jego sporządzenia zaległości wynoszą 41644,48 zł. Okres wypowiedzenia został wskazany na 30 dni licząc od dnia doręczenia wypowiedzenia Kredytobiorcom.

Pismami z dnia 02.09.2009 r., doręczonymi (...) S.A. w dniu 28.09.2009 r. J. W. (1) i A. W. (1) złożyli wnioski o zawarcie ugody restrukturyzującej spłatę ich zadłużenia. Wnosili o zawarcie umowy na okres 1 roku, w którym to okresie zaproponowali spłatę zadłużenia w wysokości minimum 1000 zł, płatnych do dnia 1 każdego miesiąca począwszy od następnego miesiąca zawarcia umowy.

(...) S.A. pismem z dnia 19.05.2010 r. wniosła o nadanie klauzuli wykonalności BTE nr (...) z tej samej daty wystawionemu przez wierzyciela przeciwko A. W. (1) i J. W. (1). Postanowieniem z dnia 08.07.2010 r. Sąd Rejonowy dla K. w K.nadał klauzulę wykonalności w/w BTE przeciwko dłużnikowi A. W. (1) maksymalnie do kwoty 477 750 zł. W pozostałej części wniosek oddalił. (...) S.A. w dniu 07.12.2010 r. złożyła wniosek do Komornika Sądowego M. R. o wszczęcie egzekucji przeciwko A. W. (1) z nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), ruchomości w miejscu zamieszkania oraz wynagrodzenia za pracę w Szpitalu (...) w K.. W dacie 18.06.2012 r. W dniu 18.06.2013 r. (...) S.A. wniosł o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego w stosunku do A. W. (1), informując jednocześnie Komornika o dokonaniu w dniu 30.05.2012 r. przelewie wierzytelności wobec A. W. (1) na stronę powodową.

Sąd I instancji dokonał ustaleń faktycznych na podstawie dokumentów prywatnych, które jako niekwestionowane co do ich prawdziwości stanowiły dowód na okoliczność treści oświadczeń w nich zawartych. Oparł się Sąd również na dowodach z dokumentów urzędowych, które stanowiły dowód na okoliczności urzędowo w nich stwierdzone. Sąd wskazał, że mimo iż w KW nr (...) data wpisu hipotek została ujawniona na dzień 06.10.2004 r., to z uwagi na zawarte w księdze wieczystej dokumenty (k. 74-76 akt KW) oraz zawiadomienia o wpisie (k. 78 akt KW) możliwe było dokonanie ustaleń, że wpis hipotek wbrew temu zapisowi nastąpił w rzeczywistości w dniu 06.10.2006 r.

Sąd I instancji podał, że umocowanie A. W. (1) do zawarcia umowy w imieniu J. W. (1) zostało dostatecznie udowodnione przedłożoną przez stronę powodową kserokopią dokumentu pełnomocnictwa. Wprawdzie kserokopia taka nie stanowi sama w sobie dokumentu ani jego odpisu. Jednakże okoliczność, że pismem z dnia 11.03.2011 r. (k. 247) notariusz potwierdził fakt poświadczenia pełnomocnictwa udzielonego przez J. W. (1), w powiązaniu z faktem,

iż J. W. (1) osobiście podejmował inne czynności związane z przedmiotową umową kredytu (tj. sam składał wniosek o zawarcie ugody z kredytobiorcą k. 109) przemawiają zdaniem Sądu silnie za przyjęciem, że pozwany doskonale wiedział, że w jego imieniu została zawarta umowa kredytu i fakt ten w całości akceptował, w szczególności nie kwestionował umocowania A. W. (1) do zawarcia umowy kredytu w jego imieniu. Zatem możliwe jest uznanie, że przedłożona przez stronę powodową kserokopia dokumentu oddaje rzeczywistą treść pełnomocnictwa udzielonego przez pozwanego pozwanej.

Sąd nie uwzględnił wniosku powódki o zobowiązanie pierwotnego wierzyciela - (...) S.A. do przedłożenia szczegółowego rozliczenia zadłużenia strony pozwanej względem tego banku z tytułu umowy kredytu z dnia 05.09.2006 r. Bank bowiem - zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. Prawo bankowe - jest obowiązany chronić informacje objęte tajemnicą bankową i nie zaszła żadna z przesłanek do zwolnienia banku z obowiązku zachowania tajemnicy bankowej. Nie zasługiwał na uwzględnienie również wniosek strony powodowej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości na okoliczności wskazane przez powódkę. W ocenie Sądu Okręgowego ustalenie wysokości wymagalnej należności pozwanych nie wymaga wiadomości specjalnych, gdyż wynika wprost z umowy kredytu i nie musi być wyliczony przez osobę posiadającą wiadomości specjalne. Tym samym, Sąd uznał, iż przeprowadzenie powyższego dowodu jest zbędne i prowadziłyby tylko do przedłużenia postępowania w sprawie.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji przywołał treść art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. W oparciu o ustalenia stanu faktycznego przyjął, że pomiędzy Bankiem (...) S.A. jako kredytodawcą, a pozwany jako kredytobiorcami została w dniu 05.09.2006 r. zawarta umowa kredytu konsolidacyjnego, mocą której strona powodowa zobowiązała się postawić do dyspozycji kredytobiorców kredyt w kwocie 318.500,00 zł, zaś oprocentowanie było o zmiennej stopie procentowej. Pozwani nie przeczyli, że udzielony kredyt został im wypłacony.

Sąd przyjął, iż pozwana A. W. (1) skutecznie zawarła przedmiotową umowę kredytową w imieniu obojga pozwanych, bowiem była umocowana do zawarcia tej umowy na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez pozwanego J. W. (1) w dniu 01.08.2006 r. Z przyczyn wskazanych szczegółowo przy ocenie dowodów Sąd uznał, że przedłożona kserokopia pełnomocnictwa stanowi dostateczny dowód na okoliczność, że pełnomocnictwo to było przez pozwanego udzielone pozwanej A. W. (1). Zgodnie zaś z art. 95 § 2 i 96 k.c. oświadczenie woli złożone przez A. W. (1) w imieniu J. W. (1) na podstawie tego pełnomocnictwa pociągnęło za sobą skutki prawne bezpośrednio dla J. W. (1). Z faktu zawarcia umowy kredytu Sąd wywodzi okoliczność, iż po stronie pozwanych istniało w stosunku do strony powodowej zobowiązanie do zwrotu pożyczonej kwoty kapitału 318.500 zł. Powodowy fundusz domagał się zapłaty kwoty 309831,29 zł, a zatem kwoty niższej, aniżeli kwota udzielonego kredytu. Skoro pozwani twierdzili, że spłacili kapitał w większym rozmiarze niż to wskazuje strona powodowa, względnie, że zobowiązanie ich wygasło z innych przyczyn niż spłata, to stosownie do art. 6 k.c. ciężar udowodnienia tych okoliczności spoczywał na nich. Tymczasem pozwani żadnego materiału dowodowego na te okoliczności nie powołali. W konsekwencji podniesiony przez pozwanych zarzut niewykazania wysokości roszczenia Sąd uznał za bezzasadny. Co do żądania odsetek podniósł, iż z treści przedmiotowej umowy kredytowej wynikało, że kredyt ten jest oprocentowany, co przemawia za oceną, iż kredytodawca (a po przelewie wierzytelności - strona powodowa) może zasadnie domagać się zapłaty odsetek kapitałowych na podstawie art. 359 § 1 k.c. Nadto wobec popadnięcia przez pozwanych w opóźnienie w spłacie kredytu wierzyciel może zasadnie żądać odsetek za opóźnienie na zasadzie art. 481 § 1 k.c.

Kolejno Sąd I instancji przyjął, że powódka wykazała także, że doszło do wypowiedzenia umowy kredytu. Pismami z dnia 17.07.2009 r. doręczonymi pozwanym w dniu 24.07.2009 r. bank (...) S.A. wypowiedział umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty zgodnie z § 23 umowy kredytu, w związku z utratą zdolności do dalszej spłaty zadłużenia, a pozwani nie kwestionowali okoliczności dotyczących wypowiedzenia umowy. Z uwagi na 30 dniowy termin wskazany w umowie, skutek wypowiedzenia nastąpił w dniu 24.08.2009 r. i od tej daty na pozwanych ciążył obowiązek zwrotu stronie powodowej całej sumy dotąd niespłaconego kredytu. Zostało również wykazane przez stronę powodową, że w dniu 29.05.2012 r. zawarła umowę przelewu, obejmującą również wierzytelności dochodzone w niniejszym postępowaniu, przedkładając odpis tej umowy i okazując na rozprawie w dniu 06.11.2017 r. (k. 272) oryginał tej umowy. Sąd podkreślił, że skoro w oparciu o tę umowę doszło do ujawnienia strony powodowej jako

wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej (...), to należało uznać, że – w zakresie, w jakim zbywca wierzytelności był faktycznie uprawniony – strona powodowa stała się z mocy art. 509 k.c. w zw. z art. 79 u.k.w.h. – wierzycielem i jako takiej przysługuje jej czynna legitymacja procesowa do dochodzenia tych wierzytelności.

Za częściowo uzasadniony uznał Sąd Okręgowy podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia. Skutek w postaci wypowiedzenia umowy kredytu nastąpił z dniem 24.08.2009 r. i z dniem tym wierzytelność stała się wymagalna, a zatem od dnia tego, zgodnie z art. 120 § 1 zd. 1 k.c. zaczął biec trzyletni termin jej przedawnienia z art. 118 k.c. - gdyż roszczenie to było związane z działalnością gospodarczą strony powodowej, jak również wcześniej kredytodawcy. Za ostatnią skuteczną czynność przerywającą bieg przedawnienia Sąd uznał złożone przez pozwanych wnioski o ugodę z dnia 28.09.2009 r., kwalifikując je jako uznanie roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 2 k.c. Wobec powyższego trzyletni termin przedawnienia zaczął ponownie biec od dnia 29.09.2009 r. i zakończył się z dniem 29.09.2012 r. Pozew w niniejszej sprawie został natomiast wniesiony dopiero w dniu 29.0.2016 r., a więc już po upływie terminu przedawnienia roszczeń. Podał, że kredytodawca (...) S.A. złożył w dniu 19.05.2010 r. wniosek o nadanie klauzuli wykonalności BTE obejmującemu wierzytelność wobec pozwanych, gdzie klauzula została nadana postanowieniem z dnia 08.07.2010 r., zaś w dniu 07.12.2010 r. bank złożył wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko pozwanym. Czynności te wprawdzie skutkowały zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwaniem biegu terminu przedawnienia w stosunku do kredytodawcy, jednakże na mocy umowy cesji z dnia 29.05.2012 r. wierzytelność nabyła strona powodowa, która bankiem nie jest. Powołując się na pogląd SN wyrażony w uchwale z dnia 29.06.2016 r. III CZP 29/16 (OSCN 2017/5, poz. 55) Sąd wskazał, że nabywca wierzytelności nie będący bankiem nie może powołać się na przerwę biegu przedawnienia wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie BTE zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Pogląd ten Sąd odniósł do wszystkich czynności podejmowanych w oparciu o wystawiony przez kredytodawcę BTE. Wobec powyższego Sąd uznał, że powódka nie może skutecznie powoływać się na przerwanie biegu przedawnienia powyżej opisanymi czynnościami podjętymi przez (...) S.A., skoro dotyczyły one BTE wystawionego przez kredytodawcę, a strona powodowa bankiem nie jest.

Jednakże Sąd Okręgowy uwzględnił okoliczność, że wierzytelności dochodzone w niniejszej sprawie zabezpieczone zostały wpisanymi do księgi wieczystej nr (...): hipoteką umowną zwykłą w sumie 318 500 zł oraz hipoteką umowną kaucyjną w sumie 159 250 zł. Podał, że wpisy hipotek nastąpiły jeszcze przed wejściem w życie ustawy z dnia 26.06.2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r. Nr 131, poz. 1075) która weszła w życie z dniem 20.02.2011 r. Zgodnie z art. 10 tej ustawy: (1) Do hipotek kaucyjnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z wyjątkiem przepisów o rozporządzaniu opróżnionym miejscem hipotecznym. (2) Do hipotek zwykłych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 tej ustawy, które stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. To samo dotyczy hipotek kaucyjnych zabezpieczających roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną, lecz nieobjętych z mocy ustawy hipoteką zwykłą, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. W myśl ustępu 2 zd. 1 powyższego przepisu do hipoteki zwykłej stosować zatem należy art. 77 u.k.w.h. w brzmieniu obowiązującym w dacie ustanowienia tej hipoteki, a zatem w brzmieniu „Przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczenia o odsetki.”. Również do hipoteki kaucyjnej zgodnie z ust. 2 zd. 2 powyższego przepisu należy stosować przepisy obowiązujące w brzmieniu obowiązującym w dacie ustanowienia tej hipoteki. Sąd uznał zatem, że z mocy art. 77 u.k.w.h. (w poprzednio obowiązującym brzmieniu) strona powodowa, mimo przedawnienia wierzytelności głównej, może skutecznie domagać zasądzenia od pozwanych zabezpieczonej hipoteką należności głównej, z tym zastrzeżeniem, że odpowiedzialność pozwanych za to zobowiązanie nie dotyczy ich całego majątku, a jedynie nieruchomości obciążonej hipoteką.

Z kolei w zakresie żądania zapłaty odsetek podniósł, iż zabezpieczająca je hipoteka kaucyjna podlega – zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy z 26 czerwca 2009 r. – uregulowaniom dotychczasowym. W ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania, że mający do niej w konsekwencji tegoż zastosowanie art. 104 u.k.w.h. rozszerza na odsetki zabezpieczone

hipoteką kaucyjną wyjątek od skutków przedawnienia przewidziany w art. 77 u.k.w.h. Pogląd taki był wprawdzie reprezentowany w orzecznictwie sądowym (wyrok SN z dnia 2.03.2012 r. II CSK 282/11, LEX nr 1215166). Jednakże Sąd Okręgowy podzielił stanowisko zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2017 r. V CSK 233/16, (LEX Nr 2297421), zgodnie z którym poprzednio obowiązujący art. 104 u.k.w.h. określa jedynie przedmiot zabezpieczenia hipoteką kaucyjną w sposób odmienny niż art. 69 u.k.w.h. w odniesieniu do hipoteki zwykłej, ale rozszerzenie zakresu zabezpieczenia przewidziane art. 104 u.k.w.h. nie jest równoznaczne z wprowadzeniem dalej idącego wyłączenia skutków przedawnienia niż przewidziane w art. 77 u.k.w.h. Literalnie odczytany dawny art. 104 u.k.w.h. („Hipoteka kaucyjna zabezpiecza odsetki oraz koszty postępowania mieszczące się w sumie wymienionej we wpisie hipoteki”) w ogóle do kwestii przedawnienia nie odnosi się, a brak jest jakichkolwiek przesłanek przemawiających za celowościową wykładnią nadającą mu takie znaczenie, wbrew wyraźnej treści art. 77 u.k.w.h. wyłączającej roszczenia o odsetki spod przewidzianego tym przepisem osłabienia skutku przedawnienia. Ponadto wskazał, że roszczenie o zapłatę należności głównej przedawniło się z dniem 29.09.2012 r., czego skutkiem jest to, że od dnia tego roszczenia dalsze odsetki (zarówno za okres do dnia wniesienia pozwu, jak i od dnia wniesienia pozwu) już nie powstają. Odsetki za opóźnienie są bowiem wierzytelnością akcesoryjną w stosunku do wierzytelności głównej i jeżeli wierzytelność główna uległa przedawnieniu, to odsetki za opóźnienie w jej zapłacie już powstać nie mogą. Skoro bowiem zgodnie z art. 117 § 2 k.c. zobowiązany z tytułu przedawnionej wierzytelności może uchylić się od jej zaspokojenia (a pozwani podnieśli zarzut przedawnienia), to nie można obciążać go sankcją za niewykonanie w terminie zobowiązania w postaci obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie. Zdaniem Sadu I instancji wyłomu z art. 77 u.k.w.h. nie należy rozumieć w sposób rozszerzający. Z przepisu tego wynika bowiem tylko to, że wierzyciel może uzyskać zaspokojenie z nieruchomości obciążonej hipoteką, nie mogąc jednak uzyskać zaspokojenia z innych składników majątku dłużnika. Roszczenie to nie przestaje z tej przyczyny być jednak roszczeniem przedawnionym, a za opóźnienie w zapłacie przedawnionego roszczenia żadne odsetki się nie należą. Zatem żądanie zapłaty z tytułu odsetek za okres od dnia 29.09.2012 r. jest bezzasadne, gdyż – wobec przedawnienia z tym dniem wierzytelności głównej – roszczenia o odsetki już nie powstały. Natomiast roszczenia o odsetki za okres sprzed 29.09.2012 r. uległy – z przyczyn szczegółowo powyższej wskazanych – przedawnieniu.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy w pkt I wyroku uwzględnił powództwo w zakresie kwoty należności głównej 309,831 zł. 29 gr. z zastrzeżeniem (art. 319 k.p.c. w zw. z art. 77 u.k.w.h.), że zaspokojenie tego świadczenia może nastąpić wyłącznie z prawa własności nieruchomości położonej we wsi (...), Gmina (...), dla której Sąd Rejonowy dla K. w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...) (obciążonej hipoteką zwykłą zabezpieczającą tą wierzytelność) i tylko do wysokości kwoty 318500 zł. stanowiących sumę tej hipoteki. Natomiast w dalej idącym zakresie powództwo oddalił jako bezzasadne, o czym orzekł w pkt II sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w pkt III i IV sentencji na zasadzie art. 100 k.p.c., gdyż żądania strony powodowej zostały uwzględnione w części. Strona powodowa wygrała w 66,05%, zaś pozwani w 33,95%. Powódka poniosła następujące koszty postępowania: - opłata od pozwu: 23455 zł; - wynagrodzenie pełnomocnika: 14400 zł; łącznie: 37855 zł. Stosownie do wyników postępowania należy się stronie powodowej zwrot kosztów w kwocie 25003 zł. 22 gr. zasądzone w pkt III sentencji. Z kolei pozwani ponieśli jako koszty postępowania: - wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu (§ 8 pkt 7 w zw. z § 4 ust. 1, 2 oraz 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. Dz. U. z 2015 r. poz. 1805, w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. Dz. U. z 2016 r. poz. 1715) w stawce 7200 zł. (1/2 stawki przewidzianej w § 8 pkt 7) powiększonej o podatek od towarów i usług (8856 zł. brutto). Zatem stosownie do wyników postępowania należy się z tej kwoty od strony powodowej na rzecz pozwanych kwota 3006,61 zł. zasądzona w pkt IV sentencji. O przyznaniu pozostałej części wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu pozwanych w kwocie 5849 zł. 39 gr. (tj. części nieobjętej zasądzeniem kosztów postępowania z pkt IV sentencji) Sąd orzekł w pkt V sentencji na zasadzie § 2 pkt 1 § 8 pkt 7 w zw. z § 4 ust. 1, 2 oraz 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. Dz. U. z 2015 r. poz. 1805, w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. Dz. U. z 2016 r. poz. 1715).

Apelację od powyższego wyroku wnieśli pozwani zaskarżając go w części tj. w zakresie pkt I. w całości, pkt II. w całości oraz pkt V. w części niezasądzającej kosztów procesu ponad kwotę 8 856 zł brutto.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

1. naruszenie art. 233§ 2 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i uznanie, że powód posiada status wierzyciela pozwanych i ma prawo dochodzić od nich zapłaty jakichkolwiek kwot pieniężnych, w sytuacji gdy:

- powód nie wykazał przejścia wierzytelności na swoją rzecz, istnienia oraz wysokości wierzytelności;
- powód jedynie okazał dokument przelewu wierzytelności na rozprawie, nie składając do akt jego odpisu oraz odpisu dla strony przeciwnej, uniemożliwiając pozwany zapoznanie się z jego treścią i ewentualnego formułowania względem niego zarzutów, jak również czyniąc niemożliwym przeprowadzenie dowodu z niego (co zostało wskazane na rozprawie);

2. naruszenie art. 233 § 3 k.p.c. poprzez błędne uznanie, iż:

- pozwany J. W. (1) jest zobowiązany do zapłaty jakichkolwiek kwot, w sytuacji, gdy powód nie wykazał, aby w/w pozwany zawierał umowę rodzącą po jego stronie zobowiązanie, jak również powód nie wykazał stosunku umocowania (pełnomocnictwa), jaki rzekomo miał łączyć J. W. (1) i A. W. (1);

- kserokopia pełnomocnictwa stanowi dostateczny dowód na wykazanie umocowania, w sytuacji, gdy brak było podstaw do przyjęcia takiego wniosku w świetle twierdzeń stron, zgromadzonych dowodów oraz staranności jakiej należałoby oczekiwać od cedenta;

3. naruszenie §8 pkt 7 w zw. z §4 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1805) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że należne pełnomocnikowi z urzędu koszty winny zostać zmniejszone o 1/2, w sytuacji, gdy nie było ku temu podstaw a nakład czasu pracy pełnomocnika, jak również skomplikowana materia sprawy, konieczność zapoznania się i przeanalizowania dokumentów o skomplikowanej materii (w tym również akt związkowych załączonych do niniejszego postępowania), a także reprezentacja dwóch osób, implikowała zasądzenie ich w maksymalnej wysokości tj. w kwocie 14 400 zł powiększonej o wartość podatku od towarów i usług.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości, co do obojga pozwanych, zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania sądowego za obie instancje oraz przyznania kosztów udzielonej pomocy prawnej z urzędu, które nie zostały pokryte w całości ani w części w maksymalnej wysokości określonej rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji pozwani podnieśli, że powód nie udowodnił swojego roszczenia, a przedłożone do akt sprawy dokumenty nie dowodzą istnienia jak i wymagalności roszczenia. Okoliczności tych nie dowodzi wyciąg z ksiąg rachunkowych banku, gdyż sam fakt umieszczenia w księgach roszczenia nie stanowi o jego istnieniu i wysokości. Sam wyciąg stanowi jedynie jednostronne twierdzenie strony powodowej. Nie jest także dokumentem urzędowym - co potwierdził wyrok TK z dnia 15.03.2011 r. Przyjmuje się ponadto, że za „oświadczenie zawierające zobowiązanie” w rozumieniu art. 95 ust. 1 ustawy Prawo bankowe uznaje się oświadczenie dotyczące zobowiązania banku wobec klienta, nie zaś odwrotnie. Kolejno wskazali, że dokumenty dotyczące przelewu wierzytelności zostały jedynie okazane Sądowi na rozprawie, a nie zostały złożone do sprawy w sposób zgodny z przepisami. Pozwani nie mogli wobec tego odnieść się merytorycznie do treści dokumentu i ocenić jego skutków. Dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z okazanego dokumentów, jak również czynienie na jego podstawie wiążących ustaleń w sprawie, jest w ich ocenie niedopuszczalne i pozbawia pozwanych prawa do obrony. Strona powodowa nie przedłożyła nawet kserokopii pełnego dokumentu, którego oryginał okazała, pozostawiając w aktach jedynie zamazany i niepełny dokument umowy cesji wierzytelności. Zamazane fragmenty umowy dotyczą w wielu fragmentach jej essentialia negotii, gdyż brak jest danych dot. przedmiotu umowy czy wartości zakupionych wierzytelności. Brak jest całościowych oświadczeń woli stron. Niemożliwe jest zatem wykazanie na podstawie tej kserokopii zbycia na rzecz powoda wierzytelności objętych pozwem. Kolejno podnieśli, że przedłożona tabelka mająca rzekomo przedstawiać wykaz nabytych przez

powoda wierzytelności, była jedynie parafowana a nie podpisana przez strony, a zatem dokument ten nie powinien stanowić dowodu w sprawie. Parafowanie dokumentu nie pozwala na ustalenie, czy osoby które nakreśliły parafy były uprawnione do składania oświadczeń woli w imieniu powoda czy też banku (...) S.A. Tabela jeśli miała stanowić załącznik do umowy to powinna być podpisana przez należycie umocowane do złożenia oświadczeń woli strony umowy. Skoro przedstawione dokumenty nie mają mocy dowodowej, to strona powodowa nie wykazała, aby zawarła umowę przelewu wierzytelności z bankiem i skutecznie nabyła wierzytelności względem pozwanych.

Pozwani zarzucili następnie, iż pozwany J. W. (1) nie podpisał umowy kredytowej z Bankiem (...) S.A., a zatem nie posiada legitymacji biernej w sprawie. Strona powodowa nie przedłożyła do akt oryginału pełnomocnictwa na podstawie którego rzekomo A. W. (1) zawarła umowę kredytu w imieniu własnym i J. W. (1).

Z ostrożności procesowej pozwani wskazali, że J. W. (1) w 2013 r. wyprowadził się z Polski i stale zamieszkiwał w Wielkiej Brytanii. Wobec powyższego wniósł o odrzucenie pozwu w odniesieniu do pozwanego z uwagi na brak jurysdykcji krajowej- na podstawie art. 1103 k.p.c. Ewentualna umowa kredytowa, z której strona powodowa wywodzi roszczenie mogła go wiązać jedynie jako konsumenta

W zakresie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu wskazali, iż nakład pracy pełnomocnika był znaczny, musiał on dokonać analizy dużej ilości dokumentów, w tym akt związkowych, o skomplikowanej materii, jak również reprezentować dwie osoby. Uprawnia to wniosek o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu, które nie zostały pokryte w całości, ani w części w maksymalnej wysokości powiększonej o podatek VAT za obie instancje.

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od pozwanych kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należało wskazać, że pozwani w apelacji zaskarżyli rozstrzygnięcie Sądu I instancji zawarte w pkt V wyroku w części niezasadzającej kosztów procesu ponad kwotę 8 856 zł brutto, stanowiącą koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu. W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane zaskarżenie stanowiło w istocie zażalenie, którego jednak nie mogli wnieść pozwani. Przesłankę dopuszczalności środka zaskarżenia stanowi bowiem pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen), chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka (vide: uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., sygn. III CZP 88/13, OSNC 2014/11/108). W okolicznościach analizowanej sprawy pozwani nie mieli interesu prawnego w kwestionowaniu wyroku we wskazanej części, bowiem uprawnionym do wniesienia takiego zażalenia na wynagrodzenie tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu jest wyłącznie pełnomocnik z urzędu ustanowiony przez Sąd. Sama strona, reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu, nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu tego postanowienia, które nie narusza w żaden sposób jej sfery prawnej. (por. także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., sygn. akt III CZP 2/12). Nawet przy przyjęciu, że wskazane rozstrzygnięcie zaskarżył pełnomocnik pozwanych z urzędu działając we własnym imieniu, a nie imieniem pozwanych - gdyż tak ostatecznie przyjął Sąd Apelacyjny - to stanowiło ono, jak podkreślono wyżej, zażalenie na postanowienie o rozstrzygnięciu o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu zawarte w apelacji. Stosownie do art. 394 § 2 k.p.c., termin do wniesienia zażalenia jest tygodniowy i liczy się od doręczenia postanowienia, a gdy strona nie zażądała w terminie przepisany doręczenia postanowienia zapadłego na rozprawie - od ogłoszenia postanowienia. Wyrok wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi z urzędu pozwanych w dniu 13 marca 2018 r. Zatem 7 dniowy termin do wniesienia zażalenia upłynął z dniem 20 marca 2018 r., tymczasem apelacja zawierająca badane zażalenie została wniesiona w dniu 26 marca 2018 r. Został zachowany właściwy termin dla wniesienia środka zaskarżenia jakim jest apelacja, jednakże zażalenie zostało wniesione po upływie przepisane terminu i podlegało odrzuceniu na zasadzie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Kolejno należało wskazać, że apelacja pozwanych podlegała oddaleniu jako niezasadna.

Pozwani podnieśli zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i błędne ustalenie istotnych okoliczności w sprawie. Należy wskazać, że Sąd odwoławczy, niezależnie od tego czy sam prowadzi postępowanie dowodowe, czy jedynie weryfikuje ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji, ma obowiązek samodzielnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie. Jednakże - jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd drugiej instancji ocenia bowiem legalność oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy czyli bada czy zostały zachowane kryteria określone w art. 233 § 1 k.p.c. Należy zatem mieć na uwadze, że - co do zasady- Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważania zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jeżeli z danego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysnuć wnioski odmienne. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych (por. postanowienie z 11.01.2001 I CKN 1072/99; postanowieni z 17.05.2000 I CKN 1114/99; wyrok z 14.01.2000 I CKN 1169/99).

Tymczasem Sąd Okręgowy prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Apelacyjny przyjął go za własny. Prawidłowe ustalenia faktyczne są konsekwencją dokonania przez Sąd I instancji poprawnej oceny dowodów i stały się one podstawą dokonania właściwych rozważań prawnych. Zarzuty pozwanych mają w ocenie Sądu Apelacyjnego jedynie charakter polemiki z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w zaskarżonym wyroku. Rozważania Sądu Okręgowego są wszechstronne i należyście osadzone zarówno w materiale dowodowym sprawy, jak i w przepisach prawa.

Podnoszony przez pozwanych zarzut nieudowodnienia przez stronę powodową przedstawionymi dokumentami dochodzonego roszczenia i jego wysokości orzeczonej w wyroku Sądu I instancji nie mógł zostać uwzględniony. Ostatecznie strona powodowa domagała się zapłaty należności pieniężnych z nabytych od banku wierzytelności od pozwanych jako dłużników rzeczowych, to jest z ograniczeniem ich odpowiedzialności do wysokości hipotek ustanowionych na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) zabezpieczających przedmiotowe wierzytelności. W tym kontekście wskazać należy, że wobec treści art. 79 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w mającym tu zastosowanie brzmieniu uprzednim (sprzed dnia 20 lutego 2011 r., tj. dnia wejścia w życie ustawy z dnia 26.06.2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r. Nr 131, poz. 1075) domniemanie wynikające z wpisu hipoteki na nieruchomości rozciąga się również na wierzytelność zabezpieczoną tą hipoteką. Z zasady akcesoryjności hipoteki wynika bowiem, że nie może ona być przeniesiona bez wierzytelności, którą zabezpiecza. Fakt przeniesienia hipotek zabezpieczających przedmiotową wierzytelność na stronę powodową został zaś wpisany do księgi wieczystej nr (...), prowadzonej dla nieruchomości będącej przedmiotem zabezpieczenia. To zaś stworzyło domniemanie, że wierzytelność taka istnieje i to w wysokości dochodzonej przez stronę powodową. Obalenie tego domniemanie w niniejszej sprawie było rzeczą pozwanych. Zgodnie z art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa która ze stron powinna wykazać fakty, z których wyciąga dla siebie korzystne skutki prawne. (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt V CSK 312/14). Ciężar dowodu w odniesieniu do wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości co do istnienia roszczenia i jego wysokości ciążył zatem na pozwanych, którzy temu ciężarowi nie sprościli.

Nie były zasadne twierdzenia, iż pozwany J. W. (1) nie był stroną umowy kredytowej z dnia 05.09.2006 r. Sąd dokonał wszechstronnego zbadania zawartego w aktach sprawy materiału dowodowego i nie przekraczając zasady swobodnej oceny dowodów prawidłowo ustalił, że pozwana A. W. (1) zawarła umowę kredytu z dnia 05.09.2006 r. w imieniu własnym oraz działając w imieniu pozwanego J. W. (1) w oparciu o pełnomocnictwo z dnia 01.08.2006 r., którego kserokopia znajduje się na k. 45 akt postępowania. Z samej treści przedmiotowej umowy kredytowej wynika wprost,

że została ona zawarta między bankiem (...) S.A., a J. W. (1) i A. W. (1), jednak jak wskazano działała ona także imieniem męża, zatem brak podpisu J. W. (1) pod umową nie świadczy o braku jej zawarcia przez pozwanego. A. W. (1) legitymowała się prawidłowym pełnomocnictwem udzielonym jej przez męża m.in. w sprawie podpisania umowy kredytowej na kwotę według uznania pełnomocnika i odebrania całej kwoty przyznanego kredytu. W ocenie Sądu Apelacyjnego przedłożona do akt kserokopia pełnomocnictwa posiada pewne walory dowodowe i może stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie w zakresie udzielonego pozwanej przez J. W. (1) pełnomocnictwa. Ocena waloru dowodowego tego dokumentu oraz czynienie na podstawie jego podstawie treści ustaleń faktycznych odbywa się przy zastosowaniu reguł z art. 233 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu całokształtu materiału procesowego poddanego badaniu przez Sąd. Należało zatem wziąć pod uwagę, że notariusz Z. B. złożyła oświadczenie (k. 247) o poświadczeniu notarialnie badanego pełnomocnictwa w dniu 01.08.2006 r. Istotne było również to, że sam pozwany czuł się związany zawartą z bankiem umową kredytową o czym świadczą podejmowane przez niego działania w postaci złożenia wniosku o zawarcie ugody z dnia 02.09.2009 r. gdyż w razie braku zawarcia umowy z bankiem nielogicznym byłoby domaganie się przez J. W. (1) zawarcia w jej przedmiocie ugody co do warunków spłaty udzielonego kredytu. Zatem pozwani nie zakwestionowali skutecznie udzielenia przez pozwanego A. W. (1) pełnomocnictwa do zawarcia umowy kredytowej w imieniu męża, który był również wobec tego stroną tej umowy.

Pozwani podnieśli także zarzut apelacyjny dotyczący błędnego oparcia ustaleń faktycznych w sprawie na dokumencie w postaci umowy przelewu wierzytelności, który nie został prawidłowo złożony do akt postępowania. W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty pozwanych w tym względzie były lakoniczne i bezzasadne. Pozwani w sposób ogólny odnieśli się do kwestii związanych z formą przedstawionej umowy cesji wierzytelności, brakiem przedstawienia w jej treści wobec istotnych jej postanowień, które zostały „zamazane”, jednak zarzut ten nie mógł odnieść zamierzonego skutku. Umowa cesji zawierała wszystkie wymagane istotne postanowienia umowne, zaś załącznik w postaci listy wierzytelności w sposób dokładny i czytelny indywidualizował wierzytelności będące przedmiotem przelewu, w tym wierzytelność pozwanych. Pozwani nie składali w zakresie przedmiotowej umowy przelewu wierzytelności żadnych wniosków dowodowych. Po okazaniu na rozprawie w dniu 06.11.2017 r. przez pełnomocnika strony powodowej oryginału umowy cesji, pełnomocnik pozwanych zapoznał się z tym dokumentem i nie wnosił o ponowne jego przedstawienie. W zakresie braku złożenia do akt oryginału tej umowy lub braku możliwości wystarczającego z nią zapoznania pozwani nie wnosili o wpisanie do protokołu koniecznego do ponoszenia takiego zarzutu apelacyjnego zastrzeżenia z art. 162 k.p.c.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny w pkt 2 wyroku oddalił apelację jako nieuzasadnioną, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w pkt 3 sentencji na zasadzie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. Na zasądzone solidarnie od pozwanych na rzecz wygrywającej postępowanie apelacyjne strony powodowej koszty składa się kwota 8 100,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika strony powodowej w osobie radcy prawnego, ustalona stosownie do wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanego w apelacji zgodnie z § 2 pkt 7 w zw. z §10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu w postępowaniu apelacyjnym przez radcę prawnego M. D. orzeczono w punkcie 4 sentencji na podstawie § 4 ust. 1 i ust. 3 w zw. z § 8 pkt 7 oraz w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 68).

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Paweł Rygiel SSO (del.) Izabella Dyka